

## Q & A om Ghana og børnearbejde

### **Hvorfra kommer de kakaobønner, der anvendes i Toms produkter?**

Ca. 98% af de indkøbte kakaobønner kommer fra Ghana. Som en af de få virksomheder i branchen forar-bejder Toms selv kakaobønnerne i stedet for at købe en færdig chokolademasse.

### **Hvor stor en mængde af Ghanas kakaobønner aftager Toms?**

Toms aftager ca. 0,5% af den samlede mængde kakaobønner, der produceres i Ghana.

### **Hvem dyrker kakaobønnerne?**

Kakaobønnerne bliver dyrket af ca. 800.000 farmere, der typisk har små familiedrevne farme.

### **Ved Toms hvilke kakaofarmere, der dyrker kakaobønnerne?**

Det er ikke muligt at vide, hvilken kakaofarm den enkelte bønne kommer fra, men Toms har som noget særligt alligevel sporbarhed på samtlige kakaobønner. Den sporbarhed betyder, at vi ved hvilke landsbyer bønnerne kommer fra. Det er dog kun på få produkter, det er muligt for os at sige hvilken specifik landsby bønnerne til produktet kommer fra.

### **Hvad gør Toms for at forbedre arbejds- og levevilkårene for de ghanesiske kakaofarmere?**

Toms betaler en merpris for de sporbare bønner. En del af denne merpris går ind i en fond, hvor pengene bliver viderekaliseret til landsbyerne i form af sociale investeringer.

Udover vores sporbarhedssystem har Toms en række Fairtrade-mærkede produkter i sortimentet. Som led i Fairtrade-ordningen giver Toms en merpris for kakaobønnerne, som bidrager til at forbedre arbejds- og levevilkårene for farmere i et kakao-kooperativ i Ghana.

### **Anvendes der børnearbejde i forbindelse med kakaodyrkning?**

I Ghana opfatter man det som en naturlig del af børns dannelse at hjælpe til på farmen og børn hjælper derfor ofte deres forældre i kakaofarmene i høstsæsonen. Samtidig er kakaofarmere ofte fattige og børnene bliver involveret for, at de kan være med til at sikre den nødvendige indkomst til husstanden. Endelig er skolerne i kakaoproducerende områder ofte af så dårlig kvalitet, at børnene i perioder bliver hjemme og hjælper til på farmen i stedet.

### **Hvad er Toms holdning til børnearbejde?**

Toms tager klar afstand fra børnearbejde, men samtidig er vi nødt til at erkende, at det er en nuanceret problemstilling. Vi mener ikke, at alt arbejde børn er involveret i, nødvendigvis bør betragtes som børnearbejde. Vi mener, at det er børnearbejde når arbejdet skader barnet fysisk og/eller mentalt, eller hvis det afholder barnet fra at få en uddannelse. Helt konkret mener vi derfor ikke, at det nødvendigvis er børnearbejde når børn hjælper til i dyrkningen af kakao – men det er børnearbejde, hvis deres arbejde kræver hård fysisk belastning og berøring med farlige kemikalier, eller hvis det forhindrer dem i at gå i skole.

### **Hvad gør Toms for at afhjælpe børnearbejde?**

Toms ønsker ikke at stoppe med at købe kakaobønner fra Ghana, fordi vi ikke mener, at det er den rette løsning. Vi kan ikke producere chokolade uden kakaobønner, og der er ikke noget bedre alternativ end at købe bønnerne i Ghana, som leverer en god kvalitet produceret under rimeligt ordnede forhold. Samtidig vil det ikke stille kakaofarmernes børn bedre at ophøre med at købe den afgrøde, som brødføder deres familier. I stedet har vi valgt at tage aktiv del i løsningen af de problemer, som børn har på kakaofarme i Ghana. Vores research har vist, at en øget kvalitet af skoleuddannelse vil forbedre børnenes levevilkår og reducere mængden af børnearbejde på kakaofarmene. Vi har derfor engageret os i et stortilet projekt med ulandsorganisationen IBIS, som forbedrer skolegangen for 15.000 børn i nogle af de kakaodyrkende områder og som skaber øget bevidsthed omkring skolegang og børnearbejde i lokalsamfundene.